

*Evoluția gândirii componistice în creația concertantă
a compozitorului Aurel Stroe*

**EVOLUȚIA GÂNDIRII
COMONISTICE ÎN CREAȚIA
CONCERTANTĂ A COMPOZITORULUI
AUREL STROE**

FLORIN CRISTIAN NEAGOE

Redactor: Gabriela Bejan
Tehnoredactor și DTP: Mihaela Damian
Copertă: Carina Pavel

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NEAGOE, FLORIN-CRISTIAN

Evoluția gândirii componistice în creația concertantă a compozitorului
Aurel Stroe / Florin Cristian Neagoe. - București :
Editura Universității Naționale de Muzică București, 2023

Conține bibliografie

ISMN 979-0-707661-46-8

ISBN 978-606-659-143-0

78

© Toate drepturile rezervate. Responsabilitatea privind copyrightul și conținutul materialului inclus în acest volum revine exclusiv autorului.

Editura Universității Naționale de Muzică București, 2023
Strada Știrbei Vodă 33
010102 București, România

CUPRINS

Cuvânt înainte	9
AUREL STROE: PERSONALITATE MARCANTĂ	
A COMPONISTICII ROMÂNEȘTI	11
Prezentare generală a conceptelor, tehnicilor și interferențelor din alte domenii	12
Parcursul componistic înainte de admiterea la Conservator	14
Admiterea la Conservator	15
Aplicarea teoriei modurilor a lui Wilhelm Georg Berger	16
Clase de compoziții	17
Introducere în creația concertantă	19
MUZICA DE CONCERT PENTRU PIAN, PERCUȚIE ȘI ALĂMURI	21
Instrumentație	21
Construcție formală	22
Privire de ansamblu	37
Poziția estetică	38
Tur retrospectiv	40

CONCERTUL PENTRU CLARINET ȘI ORCHESTRĂ	41
Contextul componistic între 1965 și 1974	41
Instrumentație	44
Construcție formală	45
Privire de ansamblu	69
Tehnici componistice noi	73
Poziția estetică	76
Asemănări cu Muzica de concert pentru pian, percuție și alămuri	76
Tur retrospectiv	77
 <i>CAPRICII ȘI RĀGAS</i>	
CONCERT PENTRU VIOARĂ ȘI ANSAMBLU DE SOLIȘTI	79
Parcursul componistic între 1975 și 1990	79
Instrumentație	80
Construcție formală	81
Privire de ansamblu	127
Poziția estetică	130
Asemănări cu lucrările concertante anterioare	130
Tur retrospectiv	131
 <i>PRAIRIE, PRIÈRES</i>	
CONCERT PENTRU SAXOFON ȘI ORCHESTRĂ MARE	133
Instrumentație	133
Construcție formală	134
Privire de ansamblu	180
Poziția estetică	183
Asemănări cu lucrările concertante anterioare	184
Tur retrospectiv	186

<i>CIACCONA CON ALCUNE LICENZE</i>	
SIMFONIE CONCERTANTĂ PENTRU PERCUȚIE ȘI ORCHESTRĂ ..	187
Instrumentație	187
Construcție formală	188
Privire de ansamblu	216
Poziția estetică	217
Asemănări cu lucrările concertante anterioare	218
Tur retrospectiv	221
CONCERTUL PENTRU ACORDEON ȘI ANSAMBLU DE SOLIȘTI	223
Instrumentație	223
Construcție formală	224
Privire de ansamblu	253
Poziția estetică	255
Asemănări cu lucrările concertante anterioare	256
Tur retrospectiv	258
Concluzii	259
Anexe	267
Bibliografie	273

CUVÂNT ÎNAINTE

Volumul de față reprezintă concretizarea cercetării mele din timpul studiilor doctorale, finalizate prin susținerea tezei de doctorat intitulată *Evoluția gândirii componistice în creația concertantă a compozitorului Aurel Stroe*.

Aurel Stroe reprezintă unul dintre pilonii centrali ai generației de aur a muzicii românești, ce se diferențiază de ceilalți colegi de breaslă, contemporani cu el, prin gândirea muzicală complexă întretesută cu concepte din domeniile științifice (matematică, fizică, sociologie, lingvistică etc.). Această dimensiune interdisciplinară asumată în actul componistic este deplin susținută de o cunoaștere enciclopedică și o exigență intelectuală de o acribie nemaîntâlnită.

Creația concertantă ocupă un loc foarte important în catalogul componistic al lui Aurel Stroe, fiind unul din mijloacele prin care se manifestă și se impune gândirea sa muzicală. Având în vedere caracterul complex al creației lui Aurel Stroe, actualul volum își propune să expună și să detalieze prin analiză muzicologică cele șapte opusuri dedicate genului concertant:

- Muzică de concert pentru pian, percuție și alămuri (1964-1965);
- Concertul pentru clarinet (1974-1975);
- Concertul pentru vioară și ansamblu de soliști, *Capricii și Rāgas* (1990);
- Concertul pentru saxofon și orchestră, *Prairie, Prières* (1992-1993);
- Simfonia concertantă pentru percuție și orchestră, *Ciaccona con alcune licenze* (1995);
- Concertul pentru acordeon și ansamblu de soliști (2001).

Punctul de interes pe care îl indică acest demers constă în faptul că în muzicologia românească nu există încă un volum dedicat studiului integral al opusurilor concertante ale compozitorului Aurel Stroe. Prin analiza

detaliată a fiecărei lucrări, se poate urmări drumul parcurs în dezvoltarea și maturizarea limbajului său componistic. Volumul are ca scop extragerea și evidențierea mijloacelor prin care s-a exprimat gândirea componistică a lui Aurel Stroe în acest gen muzical, observând totodată evoluția strategiilor componistice și a modului în care acestea au fost influențate de conceptele din alte domenii. Complexitatea operei lui Aurel Stroe, îmbinată cu valențele deosebit de expresive ce există în muzica sa, atrage, îndemnând spre curiozitate și interes.

Cu toate că înglobează noțiuni din arii extramuzicale, creația lui Aurel Stroe fascinează prin claritatea și armonia ideilor. Prin partiturile concertante, compozitorul creează un univers sonor ce constituie un adevărat tezaur al muzicii românești din a doua jumătate a secolului XX atât ca valoare artistică, cât și pedagogică, știut fiind faptul că mijloacele folosite în creația sa au fost rapid preluate și utilizate și de ceilalți compozitori. Volumul își propune să aducă o mai mare receptivitate a opusurilor concertante semnate de Aurel Stroe, dar și să ofere muzicologiei românești o lucrare în care este dezbătută întreaga creație dedicată genului concertant a compozitorului român.

CAPITOLUL 1

AUREL STROE: PERSONALITATE MARCANTĂ A COMONISTICII ROMÂNEȘTI¹

Aurel Stroe s-a născut la București, la data de 5 mai 1932. A studiat în particular pianul cu Maria Fotino și compoziția cu Marțian Negrea până la vârsta de 18 ani. După ce va fi admis la Conservator, își va continua studiile cu Marțian Negrea (armonie și contrapunct) și Theodor Rogalski (orchestrație). După terminarea studiilor superioare, va ajunge să predea în instituția recent absolvită, fiind asistent (1962-1968), lector (1968-1973), conferențiar (1973-1985) și profesor din 1993. A predat orchestrație, între 1962 și 1975, și compoziție, între 1974 și 1985. I-a avut ca studenți, printre alții, pe Liana Alexandra, Horia Rațiu, Șerban Nichifor, George Draga, Fred Popovici, Violeta Dinescu, Nicolae Teodoreanu etc. Între anii 1985 și 1986 a fost profesor asociat la University of Illinois (SUA), iar în 1972 a predat la Școala normală a Universității din Strasbourg. A participat la Festivalul *Vacanțe Muzicale* de la Piatra Neamț, unde a susținut cursuri de compoziție, în 1982. De asemenea, a predat în cadrul cursurilor ținute la Darmstadt (Germania) în anii 1986, 1988, 1990 și 1994. Din 1992 a oferit cursuri de vară la Bușteni.

Creația sa cuprinde toate genurile muzicale, de la muzică de operă, muzică vocal-simfonică, muzică simfonică, muzică de teatru, la muzică concertantă, muzică de cameră, muzică vocală și muzică electronică. Având ca fundament cultura sa enciclopedică, a susținut conferințe, prelegeri, comunicări științifice, referate în țară și peste hotare (Franța, Austria, Germania), și a participat în cadrul unor emisiuni de radio și televiziune. A manifestat și

¹ Acest capitol a fost publicat anterior într-o versiune similară în Florin Neagoe, „Muzica de concert pentru pian, percuție și alămuri de Aurel Stroe. Perspective analitice și grafice”, în *Generația de aur a avangardei muzicale românești*, ed. Antigona Rădulescu, Editura Universității Naționale de Muzică București, 2021, p. 25-32.